

dette ikke tro annet enn at han er en stor dikter. Han setter seg til å skrive nye mesterverker. En som heter «Ty-skertøs» og en annen med et liknende tema. Ja, er der noe galt i det. Det er jo slikt de vil ha de store inne i Oslo, de som bestemmer over åndslivet. — Dess grovere, dess bedre. Og for oss hans kamerater var det all grunn til å glede oss. Teo Tolden var en god kamerat, og intet er bedre enn at det går ham godt, at han tjener penger og kommer opp i samfunnet igjen. — Nei, vi har all grunn til å glede oss. Han er ikke ubegavet. Tvertimot, boken er skrevet med stor fortellerglede. Der er form over den —, men grov, urimelig grov, er den — men det er slik de vil ha det.

Alt er altså vel og bra, inntil der plutselig er en som oppdager hvem denne Teo Tolden, denne nye store forfatter, denne Nordahl Grieg nr. 2 er. Der kommer en artikkel i en Arendals avis at denne Teo Tolden er intet annet enn en forferdelig landssviker. — Artikkelen går som ild i tørt gress gjennom alle landets aviser. Tenk denne nye store dikter var en landssviker. Og hva er det han har skrevet? spør avisene. Jo, en samling gri-

Offentligheten får lite rede på hva som foregår

A-partiets enfant terrible, arkivar, stortingsmann Jacob Friis, er ikke begeistret for A-pakten.

Alle parter har vært, jeg hadde nær sagt panikkinnstilling, når det gjelder forsvarsbevillingene, uttalte han forleden i Diskusjonsklubben i Oslo. Vi «evangelistene», som var mot A-pakten, men gikk med på den med forbehold, mener at det ville ha vært bedre med en nordisk fellesallianse, som ingen kunne mistenke for annet enn defensive formål. Vi er tilbøyelig til likesom finansministeren å legge større vekt på den indre økonomiske beredskap. Den samme problemstilling gjør seg gjeldene i alle land. — Ved samme anledning sa han, at han så det som ikke så lite av en fare, at så meget avgjøres i lukkede møter,

å bygge ut den plattform for nasjonalistisk propaganda som slike dommer har lett for å bli, som det allerede er blitt, forsterket gjennom benådningene. Tyskerne ser på benådningene som på innstillingen av demontasjon. Vestmaktene bøyer seg for nødvendighetenes trykk og de triumferer. Dette kunne man ha unngått.»

det være seg stortingsmøter eller partimøter. Det blir for stort sprang fra det som foregår til det som kommer frem for offentligheten. Det ligger ting tilbake helt fra 1870 som folk ikke kjenner til, når det gjelder stortinget. Men det er likevel viktigere at folk får kjennskap til det som foregår idag enn det som foregikk i 1870.

Vi underskriver arkivar Jacob Friis's uttalelser. Hysteri og hemmelighetskremmeri oppdrar ikke folket til politisk aktivitet, noe som skulle være de mokratiets kjennetegn. Derfor går det også så galt som det gjør.

28. juli 1949 om endring i lands- svikloven forsåvidt angår visse grupper av rettighetstap. En slik endringslov har Stortinget selvfølgelig full adgang til å vedta. Den innebærer ikke noe inngrep i domstolenes handlingsfrihet. Heller ikke foreligger det noen overtredelse av Grunn-

være en selvfølge at den negative opphevelsen av rettighetstapet blir fulgt av en positiv æresoppreisning. Såpass renslighetssans, burde de myndighetene ha som i et gitt tilfelle regner med å kunne trygge seg selv og sine bak «landssvikerens» bajonetter.

Intet kompromiss

U middelbart etter «frigjøringen» ble det som alle vet, foretatt grundige utrenskninger av alt som lukket av NS. overalt i vårt kjære, frigjorte land. En må nesten fristes til å tro, at de som foretok utrenskingen, eller de som satte den i scene, hadde vært i Sovjet og lært kunsten av pappa Stalin. Her skulle det ikke knusles. Ut med svina, vi har ikke bruk for dem. Derfor opplevde vi bl. a. å se, at de NS-folk som stod som medlemmer av Norges Bondelag ble strøket som medlemmer. Vi opplevde det samme i de lokale foreninger. Sa nitetsforeninger, ungdomslag, idrettslag, kort sagt foreninger og sammen slutninger av enhver art måtte ikke for alt i verden ha noen mann eller kvinne i sin midte, som det lukket NS av.

I det siste må det ha skjedd en forandring i oppfatningen. Vi opplever nemlig at det fra Norges Bondelags kretsmenn blir gjort forsøk på å få de utstøtte NS-medlemmer inn i organisasjonen igjen. Höflige krav på medlemskontingent blir oversendt pr. post. Sanitetsforeningene har åpnet sine dører påny, svarthandlerkjerringen som i 1945 i sin forening uttalte og insisterte på, at ingen «landssviker» måtte tillates å benytte sanitetsforeningens nyinnkjøpte sykebil, ser gjerne at alt gammelt blir glemt, dagene i 1945 var jo så hektiske, så — — —

Vi må være rakrygget her, kamerater. Det er alt for tidlig å tenke på noen assimilasjon ennå. Før så kan skje må vi ha full oppreisning for alt det vonde som våre landsmenn har gjort oss. Her er ikke tale om noe kompromiss.

Derfor, kamerater: Minst mulig omgang med disse mennesker. Hvis du har vært svak nok til å forny ditt medlemskap i f. eks. det faglige Norges Bondelag, så sørg straks for å bli strøket. Det er i heldigste tilfelle så allikevel bare kontingenten de er ute etter og vil ha tak i. Det samme gjelder sanitetsforeningene, ungdomslagene, idrettslagene og hva ellers det er.

Husk på vi engang er blitt stemplet som «bunnfallet av bermen i det Norske folk» av de samme som idag

Trygve Lie kjemper for plassen ved bordet

Han liker ikke å sitte ved bordenden

FN's GENERALSEKRETÆR Trygve Lie har ergret seg over at han er blitt anvist plass «for fjernt fra midtpunktet» ved fester for diplomatiet og har bedt om at fremtidige arrangerer må ta hensyn til de internasjonale regler ved slike anledninger.

I den anledning har Trygve Lie spesielt rettet sin diplomatiske reprimande mot Grover Whalen som var den som sto for arrangementet for middagen på Waldorf Asoria for Frankrikes president Auriol som p. t. gjester USA — — —

Lie ble nemlig plassert på 6. plassen fra æresgjesten.

En talsmann for FN uttalte at Lie hadde sendt følgende «meddelelse» til Whalen:

«Etter å ha mottatt flere klager over mangelfull plaseringsarrangement, tillater en seg høfligst å henvende seg om at det ved plaseringen av FN representanter blir tatt tilbørlig hensyn til internasjonale diplomatiske regler, på samme måte som i Washington og alle andre steder.»

Ikke bare beklaget Lie seg over å være blitt plassert 6 plasser fra Auriol — fire plasser fra bordenden — men han uttrykte også sin vrede over den plaseringsansvarlige hans frue hadde fått.

Fru Lie var plassert mellom Madame Henri Bonnet, fruene til den franske ambassadør i USA og fru Ralph Bunche.

Det blir sagt at Lie skal ha uttalt at han bryr seg mindre om, hvor delegerte blir plassert, men mener «at reglene bør følges».

Husk kontingenten!

gjør forsøk på å få oss inn i «det gode selskap» igjen. Husk på at ennå er ikke forbryteralbumene med våre bilder og fingeravtrykk blitt tilintetgjort. Denne skjendelse og mange flere må de «gode» nordmenn som idag gjør «hederlige forsøk» på å bringe oss tilbake til samfunnet igjen vaske av oss. Her er ikke plass for noe kompromiss.

Trønder.

urangruvene og andre steder, hvor det kreves en sterk konstitusjon. (Politiken, 8. 4. 51).

JØDER, MEDLEMMER AV

«Konsentrasjonsleirofrenes Forening» og «Rasefølgelsesnes Ofres Forbund», hadde i et antall av 200 samlet seg utenfor en kino i Salzburg for å protestere mot Veit Harlan-filmen «Evig elsket». Politiet fikk hjelp av nærmere 1000 mennesker med å jage jødene. — (Daily Mail, 5. 4. 51).

RUSSISKE DELEGERTER

til filmfesten i Cannes har krevd at den østerrikske filmen «Fire i en jeep» skal trekkes tilbake. Filmen omhandler soldater fra de «fire store» land og studerer soldatenes oppførsel. Russerne liker ikke resultatet. Det er ennå ikke gjort noe med saken. (Daily Mail, 7.4.51)

SOVJETSAMVELDET

har meddelt USA at det ikke er villig til å levere tilbake de 670 skip som det i henhold til låne- og leieavtalen mottok under krigen.

(Die Zeit, nr. 13 - 51).

MAN VIL NÅ SØKE

å løse flyktningespørsmålet i Tyskland. Det holdes for tiden en internasjonal Røde Kors-konferanse i Hannover, hvor man som hovedpost på programmet har drøftingen av de 10—12 millioner hjemløse tyskeres forhold. Inn under drøftingene kommer også Syd-Schlesvik-spørsmålene, og det er sannsynlig at Dansk Røde Kors som har gjort en betydelig innsats i hjelpen av tyske flyktninger, vil få en viktig stemme i forhandlingene. (Politiken, 8. 4. 51).

STORBRIANNIA

har besluttet å fremstille atombomben uavhengig av De forente stater. Produksjonen vil bli satt igang allerede i den nærmeste fremtid.

(Die Zeit, nr. 13 - 51).

DEN ENGELSKE

regjeringsadvokat sir Hartley Shawcross, kjent som aktor i Nürnberg-prosessen, har under en lunch i London nylig beklaget enhver tendens til å forsøke å renvaske nazistene og hva de representerer. Ingen ting, sa han, kan gjøre vår sak en større bjørnetjeneste på en tid da Tyskland blir ført tilbake til demokratiet. Han ville ikke uttale seg om berettigelsen av å gi benådning i visse tilfeller, men han sa med stor bekymring på alt som kunne underminere prinsippet om personlig ansvar for forbrytelser mot menneskeheten. (Daily Mail, 29.3.51).

Nordmørspostens Trykkeri

en avhengighet av den norske presse uvedkommende irtereser og vitnet om, hvor lite dypt de: en tid utbasunerte «pressens frihet» stikker i pressen selv som ekte frihetstrang.

Hva der er sagt om pressens forhold til rettsoppgjøret i Norge, gjelder på samme måte og med minst samme styrke om dens forhold til rettsoppgjørene i de andre land, og kanskje særlig til hele det tyske problemkompleks. Hva man enn måtte mene om Tyskland og om dets betingelsesløse kapitulasjon, det kan aldri rettferdig gjøre den behandlingsmåte som man har anvendt overfor den slagne fiende og som pressen har ført an i. Vi kunde lett, som ved det interne rettsoppgjør, vise hvorledes også her et ressentiment - betonet hat har boltret seg, hvorledes det å fryde seg over å kunne ydmyke andre har vært et fremherskende trekk i Oslo-pressens bilde. Men viktigere for oss er i denne forbindelse å konstatere at pressen systematisk har forvrengt de faktiske forhold. sannheten om det som er skjedd og som skjer. Det er nokså enestående å legge merke til hva pressen fortier, hva den unnlater å nevne, men ver re å være vitne til hvorledes det som nevnes ofte er grovt fortegnet og gir et helt misvisende bilde av personer og forhold. Vi behøver bare å nevne

alt som vedrører de såkalte krigsforbryterprosesser, og enhver som leser annet enn Oslo-aviser vil være klar over at Osloavisenes forhold til sannheten ikke ligger på synderlig høyt nivå.

Om vi nevner forholdet mellom okkupasjonsmakt og okkupert befolkning og myndigheter, da skulle vi ikke engang behøve å konfrontere Oslo-pressen med utenlandske (f. eks. svenske og schweiziske) aviser. Om vi søker en smule inn i oss selv, vi som jo selv har vært okkupert, da burde vi jo ikke være i tvil om målestokken; det burde være så at pressens ensrettethet kunne forståes ut fra en felles opplevelse og en klar erindring om visse normer og idealer. Det er da det som er det uhyrlige, at alt det synes å være glemt (som så meget annet), m. a. o. at det som eventuelt var verd å holde fast ved («ikke glemme»), det synes sporløst forsvunnet, vel å merke når det gjelder de tilsvarende forhold i det okkuperte Tyskland. Etter i den første tid å ha hånet det sønderknuste beseirete folk for mangel på nasjonalt instinkt, selvhevdelsesvilje overfor okkupanten, overfor en tragisk skjebne, har en samlet presse siden systematisk dels hånet, dels kritisert og advart mot alle de følelser, stemninger, viljesuttrykk og nasjonale mål som etterhvert

har våknet tillive eller dristet seg fram i nasjonens liv og forhold til okkupasjonsmaktene (at alt dette er en bumerang og kilde til sinnenes alminnelige forvirring er et kapittel for seg, som vi ikke skal komme inn på her). Dette er mere enn historieforfalskning, det er historieforgiftning.

Imidlertid, i bevissthet om dette, nøler vi ikke med å intensivere den bebreidelse som tidligere ble uttalt mot dr. Evang for å ha unnlatt å nevne, ta med det som egentlig best kunne illustrere hans påstand om pressens ensretting og tendens til å la seg bestemme av uvedkommende hensyn og formål. Hva Evang nemlig gjør seg skyldig i er ikke en ren forglemmelse, men nøyaktig det samme som han kritiserer pressen for! Det synes oss uendelig meget verre: Som pressen viser sin ensrettethet fornektelse av sin egen viden, i vilkårlig manipulering med anerkjente normer, i bundethet til usaklighet, — og dette kritiserer sin ensrettethet i fornektelsen for —, således viser også dr. Evang seg som en slave av den samme ensrettethet, når han lukker øynene for det som er mest åpenbart, når han godtar pressens normløshet og forrederi mot seg selv og saklighet, — og dette anklager vi dr. Evang for.

Mars 1951.